

A lovakhoz vezényelve...

Győriványi Ráth Gyögy

Kapolcs sokak számra a Művészetek Völgyeként vált ismertté. Szűk utcácskái, az öreg házakat övező dombvidék, szinte sugározzák a nyugalmat, a természet tisztító erejét. Győriványi Ráth György világhírű magyar karmester is ezt a békét és nyugalmat találta meg itt, ahová mindig „hazajön” a messzi turnék után.

Mikor dőlt el, hogy karmester lesz?

Édesapám agrármérnök volt és a dohányiparban dolgozott, én matematika tagozatra jártam és erdőmérnöknek készültem, aztán tizenhat évesen a húsvéti misén meghallottam Bach- Máté passióját ez a zenei élmény akkora hatással volt rám, hogy minden addigi tervemet keresztülhúztam. Trombitálni, zongorázni, csellózni tanultam, de mivel viszonylag későn kezdtem játszani ezeken, a hangszereken, már nem válhattam igazán nagy mesterévé egyik hangszernek sem. Ekkor érett meg bennem az, hogy átfogóbban foglalkozzak a zenével. A Zeneakadémián Lukács Ervin tanítványa voltam, elindult a karmesteri pályám, tizennyolc évesen élőben vezényeltem a televízióban. Huszonöt évesen harmadik helyezett lettem a Magyar Televízió 5. karmesterversenyén, és ugyanebben az évben megnyertem a pármai Toscanini-versenyt.

Igen korán kedvelt karmester lett, neves dirigensek ösztöndíjához jutott, később Berlintől Chicagóig a világ számos országán keresztül sikert aratott, 2001-ben a 40. születésnapján kinevezték a Magyar Állami Operaház főzeneigazgatójává.

Alkalmam volt bejárni a legnevesebb külföldi karmesteriskolákat, ahol olyan nagy mesterekkel találkozhattam, (illetve tanulhattam tőlük) mint Franco Ferrara, Leonard Bernstein, vagy Kurt Masur.

A versenyek után olyan jelentős zenekarok hívtak meg, mint a Zágrábi Filharmonikusok, a Sevillai Királyi Szimfonikusok, az Olasz Nemzeti Rádió Zenekar, a Szentpétervári Filharmonikusok, az RTL Szimfonikus Zenekara vagy a Antwerpeni Királyi Filharmonikusok. Operákat vezényelhettem Rómában, Buenos Airesben, Chicagóban, Stuttgartban.

Magyarországon dolgozhattam minden vezető szimfonikus zenekarral, valamint a kibővített Liszt Ferenc Kamarazenekarral, Lemezeket, Tv felvételeket, filmprodukciókat készítettem.

Volt-e valamilyen gyermekkori kötődése a lovakhoz?

Pestiek voltunk, így nem kerültem lóközelbe, talán az indián filmek hatottak valamelyest rám, lovaglási lehetőségem nem volt. Rendszeresen úsztam, vívtam, és gondolkodtam az öttusán is, de valahogy mindig elkerültük egymást a lovakkal, pedig mindig csodálójuk voltam. Aztán 1990-ben 30 évesen tanultam meg lovagolni, és rögtön beleszerettem. Olyannyira, hogy pár év múlva lótartóvá váltam, később pedig tenyésztésbe kezdtem.

Miért Kapolcs lett az otthona családjának és a lovaknak?

Egyik barátunk - aki építész - idevalósi, és egy templomfelújítás révén látogattam el hozzá. Ekkor találtam meg ezt a házat, amelyet felújítottunk, a falu egyik elhagyatottabb részén

pedig istállót építettem. Rögtön két lovat vettem, mindenki elkezdett lovagolni a családban, így hamarosan három lovam lett. A háromból aztán tizenöt, de most ismét csak három kancám van és az idei szaporulat. Önellátó gazdálkodást folytatunk, 50 hetáron mindent megtermelünk, amire a lovaknak szüksége van.

Furioso lovat tenyészt. Miért pont ezt a fajtát választotta, amikor elkezdte a tenyésztést?

Aki megtanított lovagolni ő adta az ötletet, hogy nagytestű megbízható lovat tartsak. Már előtte is szívemen viseltem a kipusztuló félben levő magyar fajták sorsát, volt mangalicánk, pulink, stb. a furioso szintén magyar fajta és elég méltatlan helyet foglal el a mai magyar lótenyésztésben. A fajta története is nagyon megtetszett és úgy gondoltam segítek ennek a lófajtának a megtartásában, tagja vagyok a furioso szövetségnek is. Jelenleg egy kihelyezett törzsménünk is van Csacska XXVIII-as törzsmén, militaryban versenyzett, a bajor herceghez került volna ki fedezni, de végül nálunk kötött ki, jó tulajdonságú egyedeket örökít. Vannak a lónak olyan szerelmesei, akik nem akarnak sportolni, nekik tiszta szívvel tudom ajánlani a furiosot, amely nem utolsó sorban magyar fajta és olcsóbb is, mint a külföldi lófajták.

Ön soha nem lovagolt versenyszerűen?

Nem vonzott a sportszerű lovaglás, valószínűleg azért is, mert későn kezdtem. Leginkább a tereplovaglást szeretem. Gyönyörű környezetben lakunk, természetvédelmi területen, ahol 20-30 km távolságra ki lehet lovagolni, csodálatos tájakon. A tenyésztést sem sportlovak tenyésztésére kezdtem, a hobbilovasoknak szeretnénk nyugodt megbízható lovakat nyújtani. A furioso tökéletesen megfelel erre a célra, hiszen szép küllemű jó idegrendszerű, ugyanakkor dinamikus fajta. Elmondhatom, hogy olyan genetikai biztonsággal rendelkeznek a lovaink, hogy azokat a célokat amiket kitűztünk sikerült elérnünk és folyamatosan szinten tudjuk tartani. Nehéz helyzetben vannak ma Magyarországon a tenyésztők, hiszen egy ló eltartása egy évben 100-150 ezer forint. Hároméves korára ez az összeg már 400 ezer. Alap szinten belovagolva egy ló 500-600 ezer forintba kerül. Amíg azonban 100-150 ezerért árulnak lovakat, addig nem lehet lovat tenyészteni, mert bizony egy alapkategóriás lónak is megvan az ára. Valahogy meg kellene értetni az emberekkel, hogy nem mindig az olcsó a jó.

Véleménye szerint van valamilyen kapcsolat a ló, a zene, a karmesteri munka között?

Természet, zene, harmónia, ugyanazok a fogalmak. Az érdekes az, hogy a lovaglás nagyon hasonlít a karmesterségre, ugyanúgy ahogy a karmesterségben nem mindegy ki irányít, a karmester vagy a zenekar, éppúgy a lovaglásban sem mindegy, hogy a lovas irányítja a lovat vagy a ló a lovas. A jó karmestert akár több száz zenész is követi, de ha nem jól felkészült, a zenekar átveszi az irányítást. Attól függően, hogy mit reagál a ló, alkalmazkodni és figyelni kell, így nagyobb eredményt lehet elérni. A jó karmesternek ugyancsak tudnia kell a zenekar minden mozdulatát, a jó karmester zsigerből megérzi, ha a zenekar gyorsítani, lassítani, vagy halkítani akar, s még ezek előtt időben be tud avatkozni. Minden fiatal karmestert fel szoktam kérni, hogy próbálja ki a lovaglást, mert nagyon sok mindent lehet belőle tanulni.

Mit jelent az ön számára a lovaglás, a lóval való együttlét?

A lovaglás teljes nyugalmat igényel, a ló megérzi, ha nem figyel rá a lovas. Amikor az ember kiszabadul a városból, egy olyan világba csöppen, ahol el tudja felejtetni a problémáit. Ebben a közegben sokkal jobban megéri, hogy hol a helye a világban. Amikor közel kerül a természethez, rájön, hogy az ember csupán egy kis pont a természet körforgásában, és nem ő

az Isten. A lovagláshoz azonban hozzá tartozik a ló gondozása, ápolása is. Ha valaki csak felül a lóra, de nem ő pucolja le lovaglás előtt és lovaglás után, olyan kontaktusból marad ki, ami a lóval való kommunikáció alapja. A lovagláshoz borzasztóan nagy alázat, ugyanakkor határozottság is kell, akiben ez nincs meg, komoly balesetet is szenvedhet.

Melyek a jövőbeni tervei, mely országokban koncertezik?

Itthon Mádl Ferenc búcsúztatóján vezényeltem a Varázsfuvolát, amelyből lemez is készült, karácsony körül fog megjelenni. A jövő évadban Hamburgban két operát fogok vezényelni, Velencében a Fenice színházban is koncertezem, valamint Milánóban Veronában és Torinóban is fellépek különböző zenekarokkal.

Gondolom rengeteg idejét elveszi a lovaktól, a felkészülés a koncertekre és a sok utazás. Egy-egy koncert előtt mennyi idő szükséges a felkészülésre?

A szimfonikusoknál egy hét napi két próbával, az operáknál, egy hónap. A szimfonikusok esetében körülbelül száz zenészt kell dirigálni, opera dirigálásakor viszont több száz zenésszel kell együttműködni. A karmester olyan, mint egy öttusázó, gyakran teljesen ismeretlen zenészekkel kell tökéletesen együttműködni. Az év felét külföldön töltöm, a másik felét itthon, de amint hazaérek, eső utam mindig a lovaimhoz vezet...